

УБМБУ Судакъ шеэри
больгеси
«Къырымтатар тилинде
оқыткъан 3 номералы
орта умумтасиль
мектеби»

Газетанынъ бу
номерасында:

- ▶ *Амет-Ханнынъ хатырасына*
- ▶ *Аталар сёзю — акъылынынъ козю*
- ▶ *Аш татлы олсун!*

КЪЫРЫМ ЭВЛЯДЫ

VI НЕШИР

Февраль 2024с.

Амет-Ханнынъ хатырасына КОКЛЕРНИНЪ СУЛТАНЫ – АМЕТХАН

Аметхан Султан Улу Ватан дженкининъ башындан сонъуна къадар иштирак этип, 603 дженкявер учуш япты, 130 ава урушында иштирак этип, шахсен озю – 30 ве группа олып дженкleshкенде 19 фашист самолётыны уруп тюшюрди. Эки дефа Советлер Бирлигининъ Къараманы, учь Ленин ордени, дёрт Къызыл Байракъ, Александр Невский, 1 дереджели Ватан Дженки, Къызыл Йылдыз, Урмет Бельгиси орденлери, он медальнен мукафатланды. Девлет мукафатынынъ лауреаты, СССРде нам къазангъан сынавджы-учуджы унванларынен такъдирленди.

Амет-Хан Султаннынъ Улу Ватан дженкинде Гъалебе эшкъына япкъан федакярлыгъы мисильсиз, Совет Ватанына севгиси сынъырсыз эди. Душмангъа беслеген амансыз нефрети ве даима енъишке ынтылувы онынъ фааль дженкявер фаалиетинде аль этиджи амиллерден бири эди. Дженкнинъ башындан та Гъалебе куннедже о ава урушлары атеши ичинде булунды. Бутюн омюрю, аятынынъ сонъки куннедже бу адам озюнде шашыладжакъ дереджеде саделик ве алчакъ гонъюллилик иле бирге, Ватанымызгъа, коммунизм гъаелерине сынъырсыз садъкылыгъыны, мисильсиз джесаретини, дженкявер къырыджы-учуджы ве сынавджы-учуджы оларакъ, озь зенаатына битмез-тюкенмез севгисини сакълап къалды.

Озюнинъ аджаип енъишлери симфониясынынъ ильки сатырыны Амет-Хан Султан 1942 сенеси майыс айында Ярославль шеэри устюнде япкъан мешур тараны иле язды. Шу вакъытта о Ярославль шеэрини мудафаа эткен 4-нджи къырыджылар полкында хызметте эди. Дженкнинъ башындан берли даа бир самолёт уруп тюшюрмеген Амет-Хан аркъадашларына майыс айында мытлакъа бир фашистни ёкъ этмеге сёз бере. Чокъкъа бармай, онъа дженкявер вазифе бериле. О, душманнынъ шеэр узерине сокъулгъан разведкаджы самолётыны ёкъ этмек керек. Олар, эки самолёт, кокке котерильдилер. Лякин аркъадашынынъ самолёты бозулып кери къайтты. Амет-Хан бир озю къала ве кучлю «Ю-88» самолётына арды-сыра уджюм япа. Ичинде теджрибели дёрт фашист учуджысы булунгъан самолёт къыйметли разведка малюматлары иле къачмагъа башлай. Амет-Хан кене уджюм япа, лякин къуршунлары бите. Амма не япса да, вазифени эда этмек, яни душман самолётыны ёкъ этмек керек. Амет-Хан башкъа чаре тапмай, оны озь самолётынынъ къанатынен къакъып тюшюрмек къарарына келе.

Бу таран ичюн Амет-Хан Ленин орденинен мукафатлана ве онъа Ярославль шеэрининъ «Фахрий гражданини» унваны бериле. Онынъ бу тараны Улу Ватан дженки тарихына энъ дюльбер ава урушы оларакъ кирсетиле. Дженктен сонъ Амет-Хан Султан сынавджы олды. Совет авиациясыны даа да илерилетюв ве мукеммелештирюв саасында буюктен-буюк ярарлыкълары ичюн, бу саада федакяране эмеги ичюн СССР девлет мукафатыны алды, СССРде нам къазангъан сынавджы-учуджы олды, Къызыл Йылдыз ве «Шурет нишаны» орденлеринен такъдирленилды. Амет-Хан Султан дюньяджа намлы совет учуджысы эди. Экинджи дюнья дженкинде энъ яхшы учуджы сайыларакъ о, Франция Арбий Ава Къуветлерининъ ве «Нормандия-Неман» полкынынъ Фахрий азасы олды. Бизим батырымыз Амет-Хан Султан бойле улу учуджы, бойле мердане инсан эди.

Аталар сёзю — акъылнынъ козю

Бульбульге алтын кѡфес де зиндандыр.

Тиль — акъыл теразесидир.

Китап — бильги анахтары.

Халкъ уфюрсе — боран олур.

Торгъай учса — топунен.

Ана юртунъ — алтын бешик.

Къушнынъ да тувгъан ювасы бар.

Джемаат таш къойгъан ерге
сен баш къой.

Халкъ йыры узакъ эшитилir.

Зенаат — алтын билезликтир.

Татлы сёз балдан татлы.

Аш татлы олсун!

Шифалы чай

3-4 аш кышыгы сары сыргычакъ (облепиха)
1 портакъал
4-5 япракъ нане
Шекер / бал

Сары сыргычакъны бардакъка кыйып эзинъыз, портакъал кесечиклерини кыошынъыз. Шекер ве нане япракъларыны бардакъка кыйып, сьджакъ сув тѣкюнъыз. 5-10 дакъка бекленъыз. Чаынъыз азыр!

Афиетлер олсун!

Файдалы къанфетлер

10-15 дане хурма (финик)
1 стакан джеviz
1 стакан какао

Эписини блендерден кечиринъыз, шекилендирип, буздолапкъа кыоюнъыз. 15 дакъкадан сонъ ашамакъ мумкюн.

Аш татлы олсун!

Желе

1 стакан татлы (мейвасыз) (булардан сечмек мумкюн: шефтали/ кызылчыкъ/ джилек)
1 стакан сув
2 аш кышыгы желатин

Желатинни сувукъ сувда къабартынъыз. Эписи мальземелерни кыарыштырып, атешке кыоюнъыз. Кыайнатмайып, четке алынъыз. Истеген шекильде савутларгъа тѣкип, буздолапкъа кыоюнъыз.

Аш татлы олсун!

